СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ | РІК XXXI. | Число 281. | Джерзи Сити, Н. Дж., понеділок, 3. грудня, 1923. | VOL. XXXI. | No. 281. | Jersey City, N. J., Monday, December 3, 1923. | THREE CENTS

ГЮЗ ПРО МЕЖИНАРОДНУ ПОЛІТИКУ АМЕРИКИ

ФІЛЯДЕЛФІЯ, Па., 30. падолиста. — З нагоди столітного ювилею проголошення засади Монрова, після котрої европейські держави не мають вже більше права набувати для себе нові кольонії в Америці, спраляла тут Академія для Політичних та Суспільних Наук свято, на котрому головну промову виголосив американський секретар стейту Еванс Гюз. Його промова має велике значіння заяви американського уряду в сю переломову хвилю американської заграничної політики.

Гюз підчеркував значіння засади президента Монрова, заявляючи, що вона є й до нині провідною думкою американської заграничної політики. Американський уряд далі не дозволить ніякій державі Европи добиватися в Америці нових кольоній. Щож до европейської політики, то уряд Злучених Держав держиться традиційної американської політики, яка каже бути приязним з усіми державами, але не заключувати ніяких обтяжаючих союзів. Значиться, Злучені Держави стоять далі за політичною ізоляцією (відділеннем).

ПОСТУПОВЦІ В КОНГРЕСІ ДОМАГАЮТЬСЯ РЕФОРМ

ВАШІНГТОН, 30. падолиста. — Таквані прогресивні члени конгресу відбули наради над своєю тактикою на найблизчій сесії конгресу та постановили предложити републиканцям домагання ріжних реформ та загрозили безпощадною опозицією на случай, якби вони не захотіли їх послухати.

ЗА ПОБІЛЬШЕННЄМ АРМІЇ

ВАШІНГТОН, 30. падолиста. — Секретар війни Вікс видав річний звіт уряду війни, в котрім він збиває закиди прихильників зменчення оружної сили Злучених Держав та заявляється за збільшеннем американської армії до 150,000 мужа.

В своїй аргументації Вікс порівнує видатки Америки на армію з видатками на ріжнородні предмети роскоши.

МІСЯЧНА КВОТА ЗНОВА ВИЧЕРПАНА

НЮ ЙОРК, 30. падолиста. — Нині приїхало до сього порту знова кілька іміґрантських кораблів, везучи з пару европейських країв більше іміґрантів, як дозваляє американський іміґрантський закон. Найбільше приїхало з Росії.

Канадийський уряд повідомив російських іміґрантів, що він готов приняти до Канади всіх, котрих не приймуть Злучені Держави.

ЗАХОДИ ДЛЯ ЗАПОБІЖЕННЯ ОБМАНЬСТВАМ НАД ІМІҐРАНТАМИ

НЮ ЙОРК, 30. падолиста. — Перед комітетом стейтової леґіслятури, розслiджуючим обманьства над іміґрантами, виступив нині банкир Джордж Мелафин з проєктом, щоби таким надужиттям запобігати в той спосіб, щоби за всі вчинки аґента шифкартових та пересилкових робити відповідальними фірми банкові та корабельні, для яких аґент працює.

ДОМАГАЮТЬСЯ СУДУ НАД ОБМАНЦЯМИ НАД ВЕТЕРАНАМИ

ВАШІНҐТОН, 30. падолиста. — Сенатори Рід та Оді, члени комітету для розсліду обманьств в бюрі для ветеранів, рішили домагатися від федеральної прокураторії поставлення перед суд усіх вмішаних в каригідні вчинки.

КУПЕЦЬКІ ТОВАРИСТВА ЗА ЗНИЖЕННЄМ ПОДАТКІВ

ШИКАҐО, 30. падолиста. — Шикаґовське Купецьке Товариство вислало до президента Кулиджа телеґраму, в якій попирає плян секретаря Мелона про обниження податків.

ҐУБЕРНАТОР ОБЖАЛОВАНИЙ ЗА ЧВЕРТЬ МІЛІОНОВУ КРАДІЖ

ІНДІЯНОПОЛИС, 30. падолиста. — Лава присяжних суддів постановила нині поставити перед суд за крадіжи Ворена Т. Мекґрея, ґубернатора стейту Індіяни. Мекґрей мав закрасти разом коло 225,000 долярів, більшість з чого взяв від стейтового уряду, на котрого чолі він стоїть.

ЗАКІНЧЕННЄ ПРОГИБІЦІЙНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

ОТАВА, 30. падолиста. — Американсько-канадийська конференція в справі канадийської помочи для виконування прогибіції в Злучених Державах уже покінчилася нині, але про вислід її не подано до публичного відома ніякої заяви, поки канадийський кабінет не розважить висліду.

КАНАДА БОЇТЬСЯ НАЙВИСШОГО СУДУ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ

ВАШІНҐТОН, 30. падолиста. — Тут ходять чутки, що Канада боїться згодити на далеко йдучі уступства для Злучених Держав в справі права ревізії за алькоголем на канадийських кораблях на повнім морю, щоби відтак Найвисший Суд Злучених Держав не признав сього договору противним конституції Злучених Держав.

СТРІЛЯНИНА ЧЕРЕЗ ГОРІВКУ

АТЛЕНТИК ГАЙЛЕНДС, Ню Джерзі, 30. падолиста. — Підчас прогибіційної ревізії в домі місцевого міського урядника Дженинґса, котрий зрезиґнував через те, бо йому закинули нарушення прогибіційного закона, прийшло до бійки межи ним та стейтовими вояками, що робили ревізію. Підчас шарпанини один жовнір пострілив з карабіна Дженинґса.

СТАВЛЯТЬ НОВУ АМБАСАДУ

ВАШІНҐТОН, 30. падолиста. — Американський уряд рішив поставити на місце свого дому амбасади в Японії, що завалився підчас землетрусу, новий дім, який має бути побудований так, щоби землетруси йому не шкодили.

18. ФАЛШИВИХ ДОКТОРІВ СТЕЙТУ КОНЕКТИКАТ СТРАТИЛО ПРАВА ДОКТОРУВАТИ.

ГАРТФОРД, Конектика, 29. падолиста. — Межи свідками, що ставали перед специяльну слідчу комісію стейтової леґіслятури, був самий ґубернатор сього стейту, котрий ствердив, що він відобрав права докторовання 18 „лікарям", що мали медичні дипльоми, виставлені мезурським бюром за гроші.

Таких лікарів, на думку ґубернатора, бюро наробило в Злучених Державах 30,000.

ЧЕРЕЗ ЗАБАВУ.

В пенсилвенійськім місті Морґентавні мала відбутися в четвер сполудня гра в ніжну опуку („Футбол") межи двома сусідними університетами. Місцевий студент Денвер Гамп 18-літний хлопчина, так боявся стратити нагоду побачити сю гру, що на кілька годин перед виїздом поїзду на ґрупу всів до стоячої на стації льокомотиви та пігнав нею почерез гори до Морґентавну. По дорозі, однак, забув звільняти на скрутах і остаточно звалився з льокомотивою в рів. Тут його й найшли без памяти тяжко покаліченого.

ПЯТЕРО ЛЮДИЙ ПОГИБЛО ЧЕРЕЗ БУРЮ.

Недалеко від міста Гуми, в стейті Луизіяні, лютувала в четвер страшна буря. Вітрюга завалила дім фармера Ралфа Ґідрі, а під його румовищами з пяти осіб. Рівночасно втопилася одна дівчина котра пливучи з родичами через зібрану від зливи ріку, впала в воду.

ПОСВЯЧУЄ ДІМ ВІДДАЛЕНИЙ ТИСЯЧІ МИЛЬ.

В місті Шикаґо посвячувано онгоді дім шикаґовського яхтового клюбу. На головного майстра церемонії, котрий мав сказати слова посвячення, вибрано капітана Доналда Мекмилена, відкривця, котрий недавно поїхав на Північне Ледове Море і котрого корабель замерз там серед ледів. Капітан Мекмилен згодився доконати церемонії та виголосив святочну промову до своїх клюбових товаришів, находящихся в Шикаґо, кілька тисяч миль від нього, при помочі радіо. Мекмилен говорив через бездротний телєфон, що на його кораблі повіває прапор клюбу на знак непобідимости людського завзяття.

ЧАСИ ЗМІНЯЮТЬСЯ.

З нагоди виборів до австрійських Народніх Зборів можна було подибати у віденських часописах такі відозви: „Хто не хоче, щоби Австрія попала в економічний хаос так як Німеччина, де 1 бохонець хліба коштує 1 міліярд, одна літра молока 500 міліонів, одно яйце 250 міліонів, 1 кг. солонини 4 міліярди, 1 кг. волового мяса 2 міліярди — цей мусить голосувати на міщанську лісту!" —

Фірма кольоніяльних товарів Майнля у Відни оголошує, що висилає пакети поживи для Німеччини. В Австрії оснувався комітет для несення помочі Німеччині. Комітет займається висиланням харчевих пакетів до всіх місцевостий Німеччини.

ЗАМОК ДЛЯ МУСОЛІНІ.

Як звідомляють італійські часописи, громади провінції Романя рішили відновити старий замок Каміваша біля Фредапіо (родинна місцевість Мусолінія) і передати для Мусоліні в дарунку. В замку цьому складатимуть усі предмети, які Мусоліні одержав і все ще одержує з цілої Італії і з заграниці в доказ признання його заслуг для батьківщини.

НОВІ ХРЕСНІ ІМЕНА В СОВ. РОСІЇ.

Як звідомляє „Східний Експрес" у Росії оставлено окрещування дітей як їм забажається. Цей новий звичай увіходить у життя дуже помало. Тому совєтська преса випадки, у яких батьки охрестили дитину на „нову моду", подає як примір поступу. Так пр. оден робітник у місті Твері охрестив свою дочку у честь революції з жовтня 1917 року — йменням „Октябріна". Робітнича газета української области пише про хрестини робітничого сина. Священика заступав предсідник професійного союза, дитину благословлено „не символами забобону" але червоним прапором, а надано дитині ймення „Ленін".

МОСКОВСЬКІ ВИНАХІДНИКИ.

На московській виставі находиться куток, посвячений московським винахідникам. Загальну увагу звертає на себе ґіравлічна помпа, такої простої будови, що кождий селянин може собі її сам зробити. Винахідник її Леонтієв виставив також друкуючий телеґрафічний апарат, що має заступити сьогодняшні телеґрафічні апарати. Хлоп Муравйов, самоук, винайшов аґрономічний годинник, який показує години, денней рух землі довкола своєї оси, довготу дня і ночі, рух землі довкруги сонця, тижні, місяці та дні, а видзвонюючий години механізм виграє інтернаціонал.

ФАЛШИВІ ДОКТОРИ ГРОЗЯТЬ СУДОМ.

ГАРТФОРД, Конектика, 30. падолиста. — 18 лікарів сього стейту, що мали купити за гроші свої докторські дипльоми та за те були позбавлені права лікарювання, постановили вдатися до суду проти зарядження стейтової влади.

НЕДУГА СПРИЧИНЕНА ТЕЛЄФОНОМ.

На засіданні стоваришення віденських лікарів демонстував оден із доцентів цікавий випадок недуги спричиненої телефонічною трубкою. Пацієнт заразився шкірною недугою уший. Докладне лічення виявило, що хори не терпів ляку, яким покрита була телефонічна трубка. Медицина занотувала останніми часами більше випадків такого занедужання.

УКРАЇНІЗАЦІЯ.

Києва пишуть до львівського „Нашого Прапора":

Українізація у нас переводиться. Урядовцям наказано вчитися української мови і відповідати на запитання і прохання по українськи. Українзується школи, навіть і вищі. Є в нас тут дві трудові школи, з того одна дуже гарно поставлена. Є українські школи і на провінції. Небогато їх ще, але буде згодом більше, бо Україні своєї школи хочуть і будуть її мати. Це вже нам запевнено.

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ІМ. ШЕВЧЕНКА У ЛЬВОВІ.

Під такою назвою містить „Праґер Прессе" з дня 7. падолиста ц. р. статтю, в якій змальовується історичний розвій Товариства. Стаття написана на основі брошури. В. Гнатюка п. н. „Наукове Товариство ім. Шевченка". З нагоди ліття його засування.

ПРОФЕСОР І ЛІКАР КРАДУТЬ БАРАБОЛІ.

Такого страшного вчинку допускаються професори й лікарі в Німеччині. Нужда інтелігенції в Німеччині дійшла мабуть до краю, коли оба „злодії" зловлені на горячому вчинку заявили, що від ряду днів не в силі були купити для своїх родин хліба.

ГУСАК УБИВ КРИЛОМ ДІВЧИНУ.

Було се в Німеччині. В місцевости Нідерріхт 11-літня донечка Анна Пікль гнала гуси. Нагло великий гусак кинувся на дівчину і почав бити її крилом поміж очі так сильно, що дівчина впала і дістала кровотск з носа й очий. Дівчина, счунявши дещо побігла додому і вспіла ще розповісти про випадок, після чого впала обезсилена і в кілька хвилин померла.

НЕМОВЛЯ, ЩО ПРИЙШЛО НА СВІТ З БОРОДОЮ.

На Угорщині в місцевости Почоні прийшло на світ немовля з довжезною бородою. Мати немовляти є жінкою починського ремісника. Лікарі дуже інтересуються дитиною, а вона тішиться як найкращим здоровлям. Дожили ми таких часів, що не лиш ми предчасно старіємося, але навіть немовлята приходять на світ бородатими й старими.

НОВИЙ НІМЕЦЬКИЙ КАНЦЛЄР ДОМАГАЄТЬСЯ ДИКТАТОРСЬКОЇ ВЛАСТИ

БЕРЛІН, 30. падолиста. — Др. Вільгельм Маркс обняв нині вечером уряд премієра.

Він повідомив президента Фрідріха Еберта, що він готовий появитись перед парляментом у второк і представити йому свою програму, яка в нічому не ріжниться від програми д-ра Штреземана, котрий в новому кабінеті є міністром закордонних справ.

Новий премієр хоче домагатись від парляменту диктаторської власти, подібної як мав Штреземан. Без диктаторської власти, як запевняє новий канцлер, годі як слід перевести економічну й фінансову програму. Якби парлямент не ухвалив диктатури премієра, так президент Еберт дасть канцлєрови Марксови повновласть розвязати парлямент.

Покищо премієр Маркс має в парляменті меньшість в силі 173 послів на усіх 459, але він сподівається приєднати ще й поміч соціялістів проти націоналістів. Деякі соціялісти склонні підперти Маркса, щоб не допустити до розвязання парляменту.

АНҐЛІЯ ГОДИТЬСЯ НА ПРЕДЛОЖЕНУ ФРАНЦІЄЮ КОНФЕРЕНЦІЄЮ

ПАРИЖ, 30. падолиста. — В тутешніх політичних кругах заявляють, що французьке правительство одержало запевнення британського уряду, що він годиться на обмежену конференцію у справі німецьких „военних відшкодовань", яку пропонує французький премієр. Пуанкаре.

Правительство Великої Британії і Франції хотіли-б теж приєднати Америку до тої конференції.

„НЕЗАВИСИМА РЕНСЬКА СПІЛКА"

ДІССЕЛЬДОРФ, Німеччина, 30. падолиста. — Вчера були тут збори ренських сепаратистів, на яких їх провідник Иосиф Маттес проголосив „независиму ренську спілку".

РАДЯТЬ НАД СПРАВЛЕННЄМ КОНСТИТУЦІЇ ЛІҐИ НАРОДІВ

ЖЕНЕВА, Швайцарія, 26. падолиста. — Нині зачались тут наради визначних світових юристів за почином Ліґи Народів.

Вони мають обговорити спірні і неясні місця в конституції Ліґи Народів і предложити плян задля виминення спірностий і неясностий Лізі Народів.

ЕСПАНСЬКИЙ КОРОЛЬ В ФАШІСТСЬКОМУ ОДНОСТРОЮ

РИМ, 25. падолиста. — Еспанський король Альфонс, котрий був у папи римського, тепер виїхав до Больонії.

Він буде також в Неаполі, де перегляне військові відділи фашістів. На сій параді король Альфонсо буде у фашістському одністрою.

БОЛЬШЕВИКИ ПЕРЕСЛІДУЮТЬ УНІЯТІВ

РИҐА, столиця Латвії, 25. падолиста. — Російська большевицька влада зачала строго переслідувати російських греко-католиків, або уніятів, себто сих православних, що відлучились від російської православної церкви і хотять приєднатись до Риму.

Дня 8. с. м. вночі напала в Москві банда „червоної армії" з 6 агентами „Чеки" на монастир уніятських сестер-служебниць" при Причистенському бульварі. Вони увійшли до мешкання з револьверами в руках і зігнали 20 сестер до одної кімнати, де перевели трус.

Трус переводили від півночі до ранку, а відтак арештували настоятельку монастиря Анну Абрікосову і 10 сестер і відставили їх до тюрми Лубянки, де їх поміщено в темних вогких келіях.

Московська „Чека" увязнила теж уніятського священика Миколу Александрова і двох богословів.

У сестер і священика та богословів підчас трусів не найдено нічого крім наукових католицьких книжок.

ЛЯХИ ВИРУБУЮТЬ ЛІСИ БІЛОРУСЬКОЇ БІЛОВЕЖСЬКОЇ ПУЩІ

ЛОНДОН, 28. падолиста. — Тутешнє польське пресове бюро подає до відома, що польське правительство веде переговори із спілкою американських фінансістів про признанне їм концесії на вируб Біловежської Пущі.

Американські фінансісти дають Польщі за вирубані ліси Біловежської Пущі 40 міліонів долярів.

Біловежська Пуща обіймає 470 квадратових миль рівної а почасти мочаристої землі, вкритої старими густими лісами, які належать до найбільших лісів в Европі.

Сей лісовий простір находиться між ріками Німаном, Бугом і Припетю.

(За Росії Біловежська Пуща була державною власностю. Держава хоронила сі ліси з ріжних причин, як задля клімату, охорони водної области Припеті, а також задля богатства рідких уже у світі звірів. Коли Польща заняла своїм військом західну Білорусь, влучила у „свої" границі також і білоруську Біловежську Пущу, яку „переняла" на „власність" польської держави. Але польські міністри, захланні на доляри, яких не мають, не вміють пошанувати того природного скарбу, яким є Біловежська Пуща, котра хоронить клімат білоруського й українського Полісся і водну область ріки Припеті, але задля хвилевого збогачення або ужиття добутого гроша не тільки на злодійства але й на військо, вирубують величезні стареані ліси і наражають країну на великі шкоди і страти. Безперечно, що Поляки про ті шкоди і страти не дбають, бо їх відчує нарід білоруський та український, а вони захарапчать з чужого добра доляри. Вони все вели таку руйнуючу господарку на нападених землях. Тепер лише повторяється у всій повноті стара злочинна Польща).

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Ситі і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
За оголошення редакція не відповідає.
В Канаді належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ПРОБЛЕСКИ НОВОЇ ПОЛІТИКИ?

На іміґраційнім овиді збираються хмари. Досі там неподільно панували так звані рестрикціоністи, себто прихильники рестрикції (обмеження) свобідної іміґрації до Злучених Держав. Від часу, однак, заведення сих обмежень в виді так званого квотового 3-процентового закона назбиралося тільки фактів, вказуючих на нелюдяність іміґраційних обмежень, що з одної сторони іміґраційний уряд мусів деколи ломати виразні постанови закона з людяних зглядів, а з другого боку в конґресі почала зростати струя за більше ліберальними (свобіднійми) іміґраційними законами.

Тут, однак, всі струї, прихильні свобіднійшій іміґрації, мусіли розбиватися о дуже химерну конструкцію конґресу. Конґрес саме зорганізований так, що вся законодатна робота ведеться переважно по ріжних комісіях (так званих комітетах сенату та палати послів), а в них знова рішає кількоро людий. Так і іміґраційна справа опинилася в необмеженій владі іміґраційного комітету палати послів, на котрого чалі стоїть конґресмен Алберт Джансон, вибраний зі стейту Вашінґтону.

Комітет кладається з 15 членів. Пятьох з них стратило свої мандати при послідних виборах. З решти 6 є републиканці, а 4 демократи. Зі сих послідних один хилиться до облекшення іміґраційних постанов, а три другі є рестрикціоністи, подібно як всі републиканці, з котрих знов найбільше непримиримим є самий голова комітету, конґресмен Джансон. При такім складі комітету ніякої полекші іміґраційних законів сподіватися не можна, бо більшість комітету потрафить завалити всякий проєкт, хоч як прихильно до нього поставився конґрес.

Ось через що серед прихильників свобіднійших іміґраційних законів виринула думка реорґанізації іміґраційної комісії. Хочуть на місце 15 членів установити до неї 21 члена, сподіючися, що новими членами будуть вибрані противники рестрикцій. Колиб се сталося, то 9 рестрикціоністів в комітеті булиби переголосовані.

Такі пляни виринають серед членів конґресу з нагоди наближаючогося отворення конґресової сесії. Річ певна, що до переведення таких реформ ще далеко. Всеж таки сама їх поява вказує на те, що теперішний закон уже розбудив проти себе публичну опінію. Як можна догадуватися, перша розбудилася опінія великих міст, в яких є богато мешканців, які самі були колись іміґрантами. За нею піде з часом і решта населення Злучених Держав, коли прірва межи іміґрантським населенням великих міст Америки та селами та місточками, більше переповненими тутешними уродженцями, не має зростати.

ЧИ ЗВОРОТ ДО ЛІПШОГО?

В маю сього року був у Львові Народній Зїзд, себто зїзд національно-демократичної партії, яка тепер називається „українською трудовою народньою партією". На зїзді принято резолюцію, в якіх між іншим зїзд заявлявся за автономією українських земель під Польщею.

Потому українські установи у Львові і визначні діячі вислали петицію до „високого сойму", щоби утворив у Львові український університет і політехніку.

По появі сих двох „документів" наша часописи осудила сі декларації льояльности наїзникови й окупантови у статтях п. з. „Помилка" і „До... Варшави".

В Галичині серед Українців зачався був теж рух проти сих спроб „угоди" з наїзником, а поволи він розвинувся і набрав сили.

Проти нього виступив радикальний тижневик „Громадський Голос", міщанський тижневик „Слово", незалежний двотижневик „Заграва" і нова її посестра „Новий Час" (виходить двічі в тижні), а вкінці і ще новий український дневник „Наш Прапор", який зачала видавати у Львові дня 1-ого падолиста с. р. опозиція трудової партії під проводом д-ра Филипа Евина.

Сей сильний голос протесту був тільки відгомоном волі усього українського народу Галичини, а також західної Волині, Холмщини і Полісся, який є проти якоїнебудь „згоди" чи „угоди" з віковим ворогом України, а теперішним окупантом її західних частин — Польщею.

Відчула се партія трудовиків. Пробувала вона ще спершу обороняти угодову політику, але вже кинула оборону.

Дня 2-ого падолиста с. р. відбулась у Львові нарада Ширшого Народнього Комітету. На тій нараді побідила опозиція, яка переперла своє домагання, щоби скликати надзвичайний Народній Зїзд, постановити нову політичну програму і перевибрати управу партії.

Коли не помиляємось, то головною метою того Народнього Зїзду було-б скасоване тої нещасної резолюції, яка заявлялась за автономією українських земель під Польщею.

Ся резолюція се був самопогром політичний Українців, а успіх польських окупантів. Вона повинна бути скасована і історія з подібною ухвалою ніколи не повинна повторитись на українських землях.

Лише неоднімний розбрат з усякою угодою з Польщею може вивести українську політику на чистий шлях, шлях, що веде до відбудовання Української Держави.

Як у ... постанови надзвичайного Народнього Зїзду ... се буде вже зворот до ліпшого.

БОЛЮЧЕ ПИТАННЯ.

(Надіслана стаття з Европи).

Одною з прикмет культурного, зрілого чоловіка є систематичність і пляновість праці. Дикун і дитина люблять не тільки пестрі краски, але й нові, щораз инші предмети. Дитина цікавиться новою забавкою, поки її не попсує і не кине, то ді скрутить зі шмат куклу і уявляє собі, що це лялька, або возьме прут, їде на нім, і каже, що це кінь. Малокультурні народи, як ось степовики, що з Азії набігали на нас, теж не творили нічого нового, лиш винищували завойовану країну і сунулися на нові землі, по нову пашу, шукали нових вражінь. Культурний мущина не тільки приймає вражіння, але й аналізує їх, переживає і стремить до синтези, праця його не тільки пильна, але й плянова, він працює маючи якусь ціль перед собою і до тоїціли стремить невпинно, незражуючися ніякими перешкодами.

Ґете весь свій мужеський і старечий вік працював над „Фавстом", Ґончаров 10 літ писав одну повість, Цепелін спорив шмат життя і цілий свій маєток посвятив для її здійснення воздушного корабля, — і т. д.

Лучаються, що правда, геніяльні моменти, яким завдячуємо неодну велику ідею, винахід, мистецький архитвір, але куди більше дякувати маємо як раз тій пляновій, систематичній праці культурних робітників.

Так само велику ролю грає систематична і плянова робота в життю поодиноких народів. Ґеніяльні провідники це припадок і на такі припадкові явища народ не може числити, його обовязком є пляново стреміти до свого ідеалу.

Таким ідеалом в цивілізованій суспільности є державна самостійність.

Своя власна держава, це тая баня над цивілізаційною будівлею суспільства. Без цеї бані будівля не тільки незавершена, але вона й незабезпечена перед дощем і морозом, перед бурею і вітрами, її грозить розпад і упадок. Тому то кождий народ так невпинно стремить до того, щоб над будинком своєї питомої культури і цивілізації покласти кріпкий дах, — власний державний устрій.

З історії і з досвіду бачимо, що до того ідеалу доходять не великі і від природи богато вивінувані народи, а як раз ті суспільства, що прямували до нього шляхом невпинної, плянової, систематичної праці. (Досить вказати на Чехів).

Звичайно якась партія, зразу навіть тільки гурт ідейних людей, підносить клич „будуймо власну державу!" Цей клич поширює між народом, приєднує йому чимраз більше прихильників і борців, аж прийде хвилина, коли слово перемениться в діло.

Але тая партія, цей гурт, мусить бути і мусить він цей клич, цей ідеал ставити вище всіх життєвих благ, вище щоденного хліба, вище особистих, клясових і всяких других амбіцій.

Коли загал зрозуміє цей великий намір і дасть йому відповідну реальну силу, в людях, в маєтку, в саможертві, тоді й ідеал перетворюється в діло, а ні, — він і дальше остається ідеалом.

У нас ідеал власної держави перейшов був із свідомости в підсвідомість народню. Мали ми всіляких есдеків, есерів, есефів, та не мали партії, якаб сміло й ріщучо знімала прапор власної державности. Поза автономію в рамках неділимої Росії та поза національні території в границях австрійської держави у нас вибігали тільки деякі палкі голови, нечисленні фантасти, з котрими, на жаль, ніхто не числився. Самостійна Україна була в нас не кличем, а мрією поетичних душ, була Шашкевичевою „Веснівкою", котру морозила не тільки чужа сила, але й своя власна короткозорість.

Тому то, коли прийшов такий момент, що прямо накинув нам тую самостійну державу, як життєву конечність, ми знайшлися в дуже прикрім становищу. Деж тоді мали дітися всілякі федералісти, автономісти, соціялісти? Їм треба було шукати компромісів, треба було всілякими способами наганати свої програми, щоб вийти якось з цеї несподіваної пригоди. Пригадаймо собі хочби славний 4 маніфест Центральної Ради, в котрім сказано, що „ми приневолені будувати свою окрему, державність". Значиться, не ми приневолюємо обставини, а вони приневолюють нас до самостійности. Сумно...! І не диво, що здійснення цього найвищого народнього ідеалу ішло такими крутими й трагічними шляхами. Одна потіха, — українське військо сповнило своє завдання, боролося хоробро і не щадило ніяких жертв за волю і славу рідного краю.

Але жовнір це не політик. Воно навіть не добре, як військо політикує, воєнне діло на стільки вимагає всеї уваги і всіх сил звернених в оден бік, а саме, щоб побороти ворога, що на політикування нема тут часу.

Наша політика не дописала. Самостійність будували федералісти, автономісти, приклонники інтернаціоналу, — якаж могла бути та самостійність?

Самостійність, — з конечности...

Тепер, після катастрофи, себто, коли другі недержавні народи збудували свої власні, самостійні держави, як ось: Чехи, Поляки, Діни, навіть маленька Литва, а ми її досі не маємо і дальше приходиться нам стогнати в чужім ярмі і то не в одним, а в кількох, нам треба добре взяти собі до серця отсю велику недостачу в нашій національній, визвольній програмі і до нашого державного ідеалу йти шляхом плянової, систематичної, сконцентрованої праці. Можуть у нас бути всілякі партії з обмеженими клясовими й другими ідеалами, але головну нашу силу, так сказати хребет нашого орґанізму мусить творити тая партія, яка перше найбільше підходила до ідеалу самостійної державности і якаб теперь цей ідеал зробила головним своїм імперативом. Тою партією були на Галицькій Україні були національні демократи, найчисленнійші, найкраще зорганізовані, найрухливійші і найбільше впливові круги нашого громадянства.

Національні демократи, чи там трудовики, незважаючи на нашу останню програну і на свої безперечні похибки, мають великі заслуги для поступу й розвитку нашої справи, мають за собою значний шмат пройденої дороги, мають неаби який досвід, політичне вишколення, навіть деякий автобінет в народніх масах, а це такий капітал, якого ні здавати, ні в землю закопувати ніяк не вільно. Їм треба змінити в дечім програму і тактику, треба більш рішучо підчеркнути ідеал самостійности, відкинути, що з тим ідеалом незгідне, приняти, що до його здійснення під теперішну пору скорше й правдоподібнійше веде і дальше нести свій важкий хрест, — не на Голгофту, а до храму воскресення.

Їм не вільно ні на хвилину тратити надії, що це воскресення прийде і прийде може навіть скорше, ніж кому нині здається. Наші трудовики мусять бути не тільки людьми труду, але й фанатиками нашої великої національної ідеї. Нам конечно треба великої, готової партії, котраб головною цілею цілої своєї діяльности поклала не що друге, лиш ідеал самостійної України.

Тому то й уважаємо тую боротьбу, яка останніми часами розгорілася між нашими партіями у Львові, небажаною і для нашої справи некорисною.

Як з одного боку нереальним є „одинокий фронт", бо партійна еволюція, являється прямо життєвою конечністю, так з другого боку боротьба з найповажнійшою нашою партією може вийти тільки в користь наших ворогів.

З польських часописий видно це аж надто ясно. Бо вони, ріжних напрямків і відтінків політичних, не криються з переконанням, що якраз тепер, коли Українці жеруться між собою, булаби найкраща нагода завдати їм останний удар.

Отже—?!

Семен.

У. Н. СОЮЗ—НАЙЛІПШИЙ ОПІКУН В НЕЩАСТЮ. ЧИ ВИ Є ЧЛЕНОМ ЙОГО?

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ВИЛКС БЕРІ, ПА. Бр. св. Василія, Вел., від. 278 повідомляє, що річний мітинґ відбудеться о 1. годині попол. в неділю, 9. грудня в церковній гали при Норт Рівер ул. На порядку нарад вибір нового уряду і справоздання контрольної комісії. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., а урядник 1 дол. — Ф. Гоменюк, предс.; Н. Крохмалюк, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. Запорожська Січ, від. 367 повідомляє, що річний мітинґ відбудеться о 2. годині пополудни в неділю, 9. падолиста в церковній гали під ч. 303 Гудсон Евню. На сей мітинґ проситься усіх членів явитись бо є дуже важні справи до полагодження. Також буде вибір нового уряду на рік 1924. Кождий член повинен привести нових членів, бо ще сього місяця приймається без вступного. — А. Бабій, пр.; М. Антонів, секр.

МОНЕССЕН, ПА. Бр. св. Петра і Павла, від. 338 повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітинґ відбудеться о годині 12.30 вполудне в неділю, 9. грудня в церковній гали під ч. 17 Рід Евню. На порядку нарад буде вибір нового уряду на рік 1924 і богато справ до полагодження. Також будуть приймати нових членів до братства і до У. Н. Союза без вступного. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., а урядник 2 дол. — І. Фаль, пр.; Г. Лазар, секр.

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 64 повідомляє, що річний мітинґ відбудеться о 7. годині вечером в суботу, 8. грудня в гали під ч. 435 Мейн ул. На сей збори повинні явитись всі члени, бо є важні справи до полагодження. Також буде вибір нового уряду на 1924 рік. Неявившийся член заплатить кару 50 цнт., а урядник 1 дол. — В. Григорчук, предс.; М. Сас, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Тов. Запорожська Січ, від. 155 подає до відома своїм місцевим і позамісцевим членам, що річний мітинґ відбудеться в неділю, 9. грудня о годині 2. пополудни в гали п. Івана Ваверчака під ч. 782 Стейт стр. На порядку нарад буде справоздання урядників, а особливо контрольної комісії з цілорічного діловодства і вибір нового уряду на рік 1924. Неявившийся член заплатить 50 цнт. кари, а урядник 1 дол. Рівнож пригадуєть ся інтересованим, котрі хотять собі забезпечити себе чи свою родину в добрій орґанізації, що вже останній місяць в грудни приймається старших і дітий без вступного до Товариства і У. Н. Союза. Користайте з доброї нагоди поки час. — М. Чумер, секр.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО САМІ І ЗАПИСУЙТЕ СВОЇ ДІТИ ДО УКР. НАР. СОЮЗА!

ПОМОЖІМ ІНВАЛІДАМ!

26. падолиста, 1923.

Обєднанне одержало слідуюче письмо від тов. Опіки над Інвалідами:

Підписаний Виділ „Українського Краевого Товариства Опіки над Інвалідами у Львові" звертається з горячою просьбою о ласкаву і пильну поміч для наших інвалідів. Товариство переводить тепер цілий ряд операцій (ампутацій і реампутацій) Інвалідам і то приватно, не маючи власної лічниці і власних добрих лікарів хирургів та змушене зараз заплатити $200.00. Просимо ласкаво не відмовити нам помочі, бо з краю таку суму і за цілий рік не призбираймо.

Крім цего на зиму не маємо ніяких засобів харчів і матеріялів на протези на наконечнійші операції.

Дякуючи з гори за жертви і труди, остаємо з глибоким поважанням — За Краєве тов. Опіки над Інвалідами. — Голова і секретар (підписи нечиткі).

Всі жертви для Інвалідів шліть негайно до Обеднання, звідки відошлеться всі гроші на допомогу нашим інвалідам. Посилка грошей відійде до краю найдальше 5. грудня.

Обеднанне Укр. Організацій в Америці.

ОДИН ЧЕСНИЙ РОЗБІЙНИК В ПОЛЬЩІ.

Доносять з Польщі, що ославлений на всю Польщу опришок Муха зявився в однім податковім уряді, виповнив докладно блянкет особистого доходового податку, вичислив в ньому всі свої „зарібки", себто розбої, та скілько при кождім „заробів", та заплатив сейчас від всеї „доходової" суми належачийся після закона податок.

Польські телеграми рознесли сю вістку по світі як доказ широко поширеного горожанського почуття серед горожан Польщі. Чи справді пан обиватель Муха, платив податки наслідком сильно розвиненого польського горожанського почування, не беремо рішати. Лишаємо сю справу до вирішення таким знатокам „гольської горожанської душі" яких обивателя Мухи як польські газетярі.

Коли, однак, воно справді так є, як кажуть пани з польського телеграфічного уряду, тоді, підносячи під небеса буйно розвинені горожанські польські чесноти пана Мухи, годі забувати й на другу сторону тої самої медалі. Не заперечуть чейже навіть польські телеграфічні бюра, що й польські урядники на „польських кресах" теж є польські горожани та що й від них теж можна ждати доказів гарно розвиненого почуття горожанських обовязків. Тимчасом, що ми бачимо? Податок платить опришок Муха, котрий вже хочби тим дає доказ своєї горожанської відваги, що рабує своїх співгорожан, не закриваючи ніякими параграфами, — тоді як на сотки тисяч польських розбишак, рабуючих Українців, Білорусів, Литовців, Німців, не найшовся ні один опришок, на стільки чесний, щоби подати до польського податкового уряду звіт зі своїх рабунків на безборонних людях чужих національностий.

ПРАДІДНЕ ГНІЗДО.

(Із листа до еміґранта).

Михайло рішився кинути рідний край... Мандрує, не тратить надії! Мандруй як цей перелетний птах, краями, доколо землі. А не забувай, що ти Українець. Твій український нарід заступаєш ти у цьому світі. Йому мусиш приносити честь.

Мусітиме-ш мандрувати, дальше як думаєш. Горами, долинами, морем, у чужі краї. Тоді тобі розкриються очі. Бо життя, то не шутка! Оглядати-мешся за твоїм прадідним гніздом, із котрого ти вилетів. І пізнаєш, що батьківщина то скарб і оборона наша.

Один мій знакомий із Бразилії прислав мені скриньку землі. Він купив собі кусень землі. Живе там від дванацять літ. Не може вже вертати. І просить, щоби я йому прислав назад цю скриньку повну української землі. Хоче її розсипати по своєму полі.

Так і ти, Михайле, ідеш у незнані краї... Може богато часу промине, заки ти повернешся у батьківщину. Але ти бережи її з собою, твою вкраїнську землю, твоїх братів і сестер, вези із собою твою батьківську землю, прадідний скарб. Вияви до твоїх братів. Вони ждуть тебе. А твій нарід жде тут кращої долі, що наче метелик упав із зломаними крильцями серед цвітів.

І ти поможеш твойому народови піднятися знову, здобути належні йому права. Не даш загинути йому!

Проминуть літа. Внуки твої грати-муться у твоїх ніг і просити-муть оповісти їм про минулі тяжкі часи, коли то ворог завзявся був, щоби знищити твій нарід. А що твій нарід усе таки вдержався і перебився через усі невзгодини, то в цьому також частка й твоєї заслуги.

Тоді ти будеш іскрою, гленом вічности, наче зірка, невмирушда думка. І оставив ти по собі слід. Як цей сівач, що засіває зерно. І діла добрі не вмруть ніколи.

ГАЛИЦЬКІ МОСКВОФІЛИ ЗА ВАРШАВОЮ.

Галицькі москвофіли (правиця) відбули свій зїзд, на якому принято ухвали із заявою льояльности до Польщі, а також з протестом проти українізації українського народу в Галичині.

Польська преса пише з великим признанням про сей „старорускій" зїзд і його ухвали.

Дивуватись нічого, що такі „ухвали" приняли наші галицькі кацапи-старорусси. Вони привикли служити чужим панам, так і далі служать. В Петрограді і Москві нема панів, яким вони служили, але нові, пани комісари, яким служать молодші галицькі кацапи (лівиця), так їм лишились тільки пани у Варшаві. Зрештою, для старих старорусів навіть лекше іти до Варшави, бо ближче.

Свої резолюції передали вони польському урядови. За вірну службу крім польських марок (кілько стогів, не кажуть) домагаються ще також задержання дашків на старорускими буквами, щоб їх охоронити не перед дощем, але перед українізацією.

Такий зїзд був у Львові.

Відтам пишуть нам, ... але дійсна правда, значить, що такий зїзд був і були на ньому такі люди і принято на ньому такі ухвали.

ДРАМА НА СЕЛІ В ГАЛИЧИНІ

(Труп висільника в Ключеві великім. — Жінка з любовником убила чоловіка — щоби найти нове „щастя".)

В маю 1919 р. найдено в Ключеві великім (пов. Печеніжин) тіло **Проця Мікущака,** повішене в хаті на шнурі.

З причини военної завірюхи, що йшла тоді у Сх. Галичині до справи цілої не привязувано великої ваги. Думали, що Мікущак повісився. Справа булаб уже цілком забулася. Та від кількох тижнів почали кружляти чутки, що Мікущак не повісився, а повішено його, щоби затерти сліди вбивства. З Коломиї приїхала до Ключова слідча комісія. По довшім слідстві розяснилася ціла справа.

Проць Мікущак вернув 1918 р. із світової війни до дому. Та тут переконався, що його жінка **Параска** жиє з любовником Грицем Савчуком. Відтепер уже подруже життя з дня на день псувалося. Жінка з Савчуком постановили **згладити зі світа Мікущака і загорнути його маєток та звінчатися.** Від цієї хвилі доля Мікущака була порішена. Параска ждала ще лише, щоби мати основу до правної спадщини по чоловікови. Отже коли діждалася сина, намагалися згладити Проця Мікущака при помочі сублімату. Одначе сублімат був за слабий. Тепер Савчук старався дістати стрихніну від місцевої повитухи Юзьни Федищук. Навіть не скривав перед нею наміру, з плянованим убивством Мікущака. Федищукова не хотіла йому йняти віри, думала що жартує. Отруї не дала.

Коли не могли Мікущака спрятати зі світа при помочі отруї, постановили вбити його. **Одного дня напав Савчук Мікущака в лісі й удусив його при помочі жінки.** Щоби затерти сліди, повісили вдушеного в хаті.

Повитуха Федищукова відразу догадалася, що Мікущак не повісився сам, що його згладили зі світа. Тимбільше, що **на шиї повішеного побачила знаки і синці. Докоряла обоїм, грозила донесенням.**

Вони **благали її на вколішках,** щоби не робила цього, **„щоби не нищила їх щастя".** Грозили їй, що за одно слівце вбють її також.

І поплило життя звичайною струєю. **Савчук, загорнувши маєток удушеного Мікущака, звінчався з Параскою. Були в селі найбогатшими, всі вважали обоїх щасливими.**

Та чутки в селі не вгавали, що Савчук удусив Мнікущака. **Арештовано Савчука з жінкою.** Обоє признались вже тепер до вини, навіть не старалися викручувати. Обоє вони нещаслива жертва світової війни.

(М.)

З БУКОВИНИ

На місце Мадяр, від котрих нинішну Польщу відділює Закарпатська Україна, (колишня Угорська Русь), знайшли собі Поляки нового гідного союзника, Румунів.

Забули сараки Волохи, як то колись їх предки водилися з польськими панаим за чуби, забули, як їх Польща прозвала народом пастухів, розбишаків римських засланців, гарештантів, тощо. І Поляки забули, як за короля Ольбраята Румуни попідрізували дерева в великих лісах під Глібокою і немилосерно побили та подавили шляхту плоьську, — забулося усьо, коли перед очима обох цих шляхотних народів явився великий ідеал — знищення українського самостійницького руху.

Подали собі руку, румунський король, (дарма що Німець і то навіть Гогенцоллери!), поїхав з жінкою до Варшави, а Пілсудський був з візитою в Сінаї. Пили, говорили тоасти, стріляли з гармат усьо як годиться між добрими сусідами, які мають спільний інтерес переховати награбоване чуже добро і дальше грабувати, як лищ буде нагода.

Дуже важко булоби відповісти, котрий з тих обох наших ворогів — грабітелів кращий, бо вони дуже непотрібні до себе.

Поляки мають більше інтелігенції, більше хоч фальшивої, а все таки культури, вони, так сказати, більше рафіновано злочинці, а Румуни це прямо така дич, що другої такої на цілим Божім світі не знайдеш.

Та ще одно — Поляки більше вкусили і тому їм не так легко проковтнути і стравити цю пожиту. Румуни меньше нашого краю зарвали і тому їм лекше дати собі раду.

Від коли заняли вони зелену Буковину панує там виїмковий стан. Жандарі, „ґранічари" (пограничне військо), „сіґуранци" (охорона), „пречептори" (екзекутори) і всякого рода, видимі й невидимі румунізатори налетіли на наші села [illegible] гайворонів і клюють живе українське тіло.

До війни нігде українське шкільництво не стояло так високо, як на Буковині, нігде не було так богато і так добре поставлених народних і середних шкіл, нігде учительство не тішилося такими правами, як там.

Нині української школи на Буковині прямо нема, нині там наїхали румунські учителі, щоб українським дітьом викручувати язик та затроювати душу.

Теж саме можна сказати про церкву, яку обсіли попи-румунізатори зі своїм „доміне мілуєшті". (Господи помилуй!) Дійсно, „Господи помилуй нас" перед такою церквою, як тепер на Буковині.

Мали колись буковинські Українці свій дневник в Чернівцях і всілякі часописи та друкували богато книжок.

Нині всі ті „Буковини", „Каменярі", „Проміні" т. д. належать до споминів про колишні добрі часи, нині навіть льояльної, тільки українською мовою друкованої ґазети не позволяють видавати.

Було колись на Буковині богато наших читаелнь, всякого рода просвітних, культурних й економічних українських товариств, — нині там густо глухо як під кінець 18 століття.

Тяжко пірнати колишню нашу зелену Буковину, — таке зробили з нею Румуни і сором сказати — наші таки власні зрадники-румунізатори, куди, куди, гірщі вод Ттердохлібів et comp.

Колишні провідники українського руку на Буковині: Стоцкий, Попович, Василько, Пігуляк, Семака і богато других опинилися за границями свого краю, інтеліґенцій, котра там лишилася, всякими способами як не приборкано, то відсунено від праці і — „тихо стало". Тільки шумять останки зелених лісів, тільки грає здалека Серемош і Прут свою вічну пісню, тільки король гуцул дрімає на Сокільськім. Колиж він гукне на своїх лицарів — молодців і з келепом золоченим кинеться на Чорнобога?

Гуцульська дума вертає знов в країну поетичної мрії, а вже здавалося так близько була вона від дійсности...

Негадаємо, щоб румунізатоські затії знищили буковинську Україну, народ не забуде рідної мови, не стратить свідомости своєї окремішности він перетріває всяких „пречепторів" і „сіґуранців" як перетрівав неодну біду, але жаль того буйного цвіту, що його так безпощадно варварський наїздник задоптує в болото, жаль що спиниться культурний розвиток одної з найкращих українських земель.

Юрій Туя.

АНДРІЙ ЧАЙКОВСЬКИЙ.

Гулка і Смулка.

Гумореска.

(1)

I.

Другого року після того, як Андрій Смулка перейшов на університет до Львова, йому трапилась така пригода.

Стрічає його на улици якийсь панок, вже з далека всміхаєся до його і вимахує руками:

— Здорові були пане Гулка! ви вже по матурі? Як ми вже давно не бачились.

— Я, пане не Гулка — каже..

Він з разу вважає це за жарт, дивиться на смулку поглядом цілої ґами почувань, відтак перепрошує його звиняєся, що помилився, і іде далі.

На другий день стрічає його на улици якийсь другий панок, тай від разу:

— Пан Гулка...

— Ні не Гулка — каже та іде далі...

Такі зачіпки трафлялись йому дуже часто. На ріжних улицях Львова, у ріжних порах дня, ріжні людці вмавляли в нього, що він Гулка, і він мало вже і сам не повірив, що він справді Гулка, коли на його тільки людей свідкує.

Та те, що було досі, щеби нічого, — та ось послухайте, що йому трапилось одної неділі.

Десь коло полудня вийшов він на Високий Замок пройтися. Днина була на причуд гарна, погідна. У той час було тут людей мало, бо саме обідня пора була.

Іде собі та підсвистує якусь веселу арію, аж чує, що хтось хопив його з ненацька по під руку:

— Прецінь раз повелось мені нарешті піймати тебе, — вже мені не втечеш...

Дивиться, а його держить під руку якійсь посвяточному одяненний добродій з грубим животиком, на якім розложився гадюкою грубий золотий ланцух від годинника. Лице у його сите, вдоволене, гладко вибрите, румяне. Видко, що він сам із себе дуже вдоволений... А що до його сили, то після цього, як він Смулку держав за руку, він пізнав, що він і волови дав би раду...

Не вспів він висказати свойого здивовання, чого він від него хоче, а він лепече:

— Полюю на тебе, полюю і ніяк не можу тебе піймати... Що ти собі гільтаю думаєш? — Він погрозив йому жартобливо своєю грубою палицею, — Рідня Корнільця, то вже мало яйця не знесе, так суєтиться за тобою, а ти мов у воду пірнув... Зі мною — моспане, так не можна, — ти мене знаєш, — колиб що до чого прийшло, то я — моспане і так потраплю... І він упять погрозив своєю палицею, але трохи інакше, чим першого разу. —

А тут як на нещасте на цілій лінії нема живої души, опріч їх двох.

— Мені здається, ласкавий пане — каже Смулка, що ви помиляєтесь щодо особи, я зовсім не той, за кого ви мене вважаєте...

— Що? ти туди? го го! а то туточник з тебе, і шельма навіть не засміється!

— Ні, небоже, ти туди не зачинай, бо ж вигнеш а зломиш... кажи, чому так довго не приходив? При тих словах стиснув його ще дуще під пахом мов кліщами, і поглянув своїм повним лицем в очи...

Що йому було робити? Виправдуватися зле, бо це палицею почастує.

— Треба проволікати розмову о скільки — дасться, та може надійде городовий і освободить його з цьої опресії...

— Я в послідних часах, каже — дуже вчився... по двайцять годин на добу, у мене бачите був екзамен під носом...

— Коли так, то я розумію... екзамен, то перша, чоловіка річ, без нього то людина така як ти цілком дурень... хоч правду кажучи, що ціла та твоя наука не варта свинячої ратиці... Та скажи мені, голубе, скільки ти до цього екзаміну здохлих свиней покраяв? хехехе...

З цього говорення Смулка нічогісько не розумів.., а тут як би хто закляв, нема нікого, ні жадної людини, ні городового... він ства і не знаючи, що йому сказати... Лише очи на него вибаранив...

— Ну, ну, я знаю, ти не лише свиний здохлих ріжеш, а і коней, коров, псів, а може і мишей, хе хе хе... Та воно так зайди ти коли в будний день до мене, а побачиш покраяну свинку, зарізану, здорову, мов оріх! І ти побачиш, як виглядає здорова свиня, побачиш мізок, серце, утробу, побачиш, яке воно у здорової свині, а тоді вже знати меш краще, як хору свиню лічити, от воно що... Бо я хорої штуки певно не куплю, знаючися на цім краще, чим твій брат свинський лікар... Кажу тобі, що від трийцяти літ, як я став своїм майстром, мені ні разу не трапилось купити хорої свинки...

Тепер Смулці стало ясно: цей товариш, то певно фізик, а цей, за кого він його вважав, то пене якийсь ветеранар.

Зараз хотів сього товариша попращати, і розстатися з ним і хотів легенько свою руку освободити з його обіймів, — вже рука терпнути стала — та він це разар уміркував:

— Що? дезерція? го го — мій голубе, вибий собі сю пусту думку з голови, добре, що тебе раз піймав... ідеш до нас обідати, тай годі... крикнув йому в ухо, тай ще дуще за руку стиснув.

— Перепрошую дуже, каже, у меж обід заплачений в університецькій столовій...

— Дурна твоя університецька столова... ти там цього на великдень не понюхаєш, що у мене у будень їдять... от голодомори ви: буцімто пообідаєш, а кіндюх все своє алилуя співає... знаєш ти, що сьогодні у мене на обід буде? Борщ. А знаєш, який борщ? пальці облизувати меш... сам цар Давид такого борщу не їв... Борщ з свининою, як моя Маґдуся варити уміє. — Він ці — слова так голосно крикнув, що аж гурток горобців, що на дереві цвірінкали, сполошився і пофуркав далі.

— Відтак свиняча полядвиця з буряками, вареники з сіканого мяса і штрудель з яблоками... Тямлю, що ти дуже такий штрудель любиш...

Смулка подумав собі: "звідки сей добряня знає, що я люблю штрудель з яблоками? — Видно, що цей якійсь двійник, навіть в подробицях до його подібний...

Добродій говорив далі:

— Воно тобі хвалиться, що так пильно вчився, і я знаю, що екзаментови любоці не під пару, та всеж таки випадало бодай у неділю зайти до нас і відвідати дівчину... бідна корнельця вяне мов риба без вдои без тебе, аж змарніла, так тяжко тужить, все лементує, що ти її покинув. Та моя стара розважає її ак може: "дурна ти, каже, він бе тебе покниув! хиба знайде таку другу панну? На ціле жовківське, такої другої немає... Щож він таке? ветеринар! велике діло ветеринар! Ов ва! ціле життя буде хорим коровам в рот заглядати"... Та ти сим необиджайся. Жінки знають свою політику по свойому толкувати... Бо я знав подумав собі таке: — ти опять не обиджайся... по заручинях, то у мене моспаненьку, так як по вінчанню! Покинувби, то аби його по просту так випарив, щоби собі руський місяць полежав, я відтак його в суд, тай до прокуратора... го го! А мій Войтек? То такий парень, що як зацідить вола давбнею по лобу, то йно ноги простягне... Та що ми будемо о пустяках балакати, ми поспішаймо, бо як раз обідати пора, а у мене в животі, то наче панахиду правили...

Смулка не инав куди іти, та за це не було турботи, бо його товариш йшов певною ногою, а його так цупко держав,що про утечу і думати не було можна. Та правду кажуть, йому і не хотіло ся втікати. Що йому завадить замість плохенького обіду в університецькій столовій за 30. крейцарів, зісти смачний домашний обід з борщем та свинячею паладвицею, який варила славна пані Маґдуса при помочі не звісно йому ще Корнельці.

— У нас сьогодня буде обідати мій Войтек... Як раз учора кпаралем зробили і за це я йому справив новий мундір-екстра. Будемо обливати його капральство... знаєш буде пільзнер, правдивий пільзнер, не який там Кіселька, або акцийний бровар львівський, а справідшний пільзнер... Чи знаєш, що то правдивий пільзнер? —

Смулка міркував, що його товариш більш тішився ним, чим він сим обідом.

Так балакаючи зайшли они на замарстинівську вулицю, а відтак у якусь бічну, де Смулка з роду не був, і станули перед гарним чистеньким домиком:

(Дальше буде).

З РОСІЙСЬКИХ НАРОДНИХ КАЗОК

Сліпий і молоко.

З уродження сліпий чоловік питав видючого:

— Якої краски є молоко? — Видючий відповів: — Краска молока біла, така як папір. — Сліпець питався: — А так, то краска ця шумить як папір у руках? — Видючий говорив: — Ні, вона біла, така як мука. — Сліпець на це: — А так, то вона мягка і сипка як мука? — Видючий пояснював: — Ні, чистенька, біленька, як крілик. — Сліпець допитувався: — Ага, то вона пушиста й мягка, як крілик. — Видючий говорив: — Ні, біла краска є така як сніг. — Сліпець питався: — Така холодна, як сніг?

І кілько примірів навів йому видючий, сліпець не всилі був зрозуміти, яка то є на ділі краска молока.

Старий лев.

Лев постарівся. Прийшла по нього смерть. Прийшли до нього всі звірята й обступили його. Звірятам було сумно і тяжко. Мовчки стояли довкола нього. Прийшов туди й дурна голова — осел. І давай плювати на льва. Говорив:

„Передше я тебе боявся, тепер уже більше тебе не боюся! Плюю на тебе!" Звірі прискочили і вбили осла.

Шовківниця і павук.

Шовківниця пряла шовк. Павук снував свої нитки і сміявся з шовківниці:

„Твоя праця ніщо не варта, помало прядеш. Глянь но скільки то наснував я, а які тонесенькі ниточки!"

Шовківниця відповіла:

„Твої нитки тонкі, тому й є нінащо. За мої платять золотом!"

Вовк і вивірка.

Вивірка скакала з дерева на дерево й впала просто на вовка. Вовк зірвався, хотів пожерти вивірку. Стала вивірка проситися:

„Пусти мене!"

Вовк на це:

„Добре, пущу тебе. Одначе мусиш мені сказати, чому то ви вивірки все такі веселі? Все скачете по деревах, граєтеся. А ми вовки такі невеселі".

Вивірка каже йому:

„Насамперед пусти мене на дерево, а відтам я тобі скажу. Тут боюся".

Вовк пустив її. Вивірка скочила на дерево й каже:

„Тобі тому невесело, бо ти недобрий. Совість гризе тобі серце. Ми-ж тому веселі, бо ми добрі і не робимо нікому ніякої кривди".

Нагорода.

Мужик найшов дорогоцінний камінь. Поніс його до царя. Прийшов на двір, почав випитуватися царських слуг, як йому дістатися до царя. Оден із царських слуг спитався мужика, чому би він хотів дістатися до царя. Мужик розповів йому. Слуга каже йому: „Добре, скажу це цареви, але мусиш відступити половину цього, що тобі дасть цар! Коли не приобіцяєш мені цього, не впущу тебе до царя!" Мужик обіцяв йому і слуга впустив його до царя. Цар узяв дорогоцінний камінь і спитався мужика: „Якої нагороди жадаєш?" Мужик відповів: „Дай мені пятьдесять нагаїв. Иншої нагороди не хочу. З твоїм слугою згодилися ми, що поділимося нагородою. Так дістану я пятьдесять, а він таксамо пятьдесять".

Цар осміхнувся. Слугу відправив, а мужикови дав тисячу рублів.

(М.)

Василь Пачовський.

Четверта пісня з „Думи про Івана Бевріднього".

КРОВАВИЙ МІСТ.

Чувай, Перемишле, над Сяном на бороні Львова —
Зірви усі мости до Польщі наїжених веж!
Там Смок білий з Висли, як гидра гуде стоголова
І пирха вогнем сірковим до українських меж!
Стоїш як твердиня, столице синів Ростисалава,
І носиш корону Данила на своїм чолі;
У книзі століть споконвіку стоїть тобі слава
Написана кровю сусідів в Червенськім столі.
Хоч кости князів твоїх виверг Ягелло до Сяну
З катедри з золочених трун серед ночи як суп, —
Та правда народу не втоне на дні океану!
І чути, як грає зі Львова тобі голос труб:

Зірвіть усі мости, будовані з крови і кости!

А деж ти, світице, Червенська столице розквітла?!
Зирнув я на гори — а гори дрожать, а горби
Хитаються; гляну на небо — та нема в тебе світла;
Дивлюся на землю — аж гнуться довічні раби!
Евшан в Журавиці ждав з військом приказів від Ради;
І ждав їх український полк в Перемишлі один,
Ждав полк в Ярославі — полк в Сяноці серед засади, —
Полк в Ряшові повен досади — готові на чин!
Пять тисяч селян прийшло в місто готових до зброї.
І ждали, що їм дадуть кріси обставити Сян;
Та Рада вела їх на віче замість по набої. . .
А сотня старшин ожидала, аж прийде Евшан.

Зірвіть, раби, мости, будовані з крови і кости!

Евшан дістав відповідь з Ради, ощ має чекати.
Держав цілий полк в поготівлю на похід готов.
На чутку, що шлються Мадяре — всі, виславши чати,
В дощі стали гостро готові на смерть і на кров!
Кормошин з Загайком від Ради в команду ніс просьбу,
Щоб дала їй власть, яку цісар народам прирік —
Бо вчера німецькі старшини їм кинули грозьбу:
— Пора вам! У Кракові Польща, а цісар утік!
Аж крикне послам Лях Пухальскі: „Панове є в блуді,
Приказую я, генерал, в імя цісаря вам:
[illegible] той нехай зложить зброю, бо стане на суді!
А я не допущу до колоту — руки по швам!

Шануйте всі мости, а будуть цілі ваші кости!"

Згодились на все, що „его ексцеленція" хоче.
І вислали автом послом в Журавицю приказ —
А ласкою від генерала сліпили їм очи:
„За бунт той нікому нічого не станеться з вас!"
Пустити Ляхів і віддати їм полки під прикази?!
Евшан цілий день на дощах у борні перевів —
І будь він людина меча, — він порвавби всі вязи:
Пійшов би, узяв би, забив би в тюрму тих рабів!
Та він зібрав полк і відкликав присягу, як Рада
Казала, і плакав — і плакали всі разом з ним;
Булавний зі скорострільцями крикнув: То зрада!
І щез як під землю, лиш вітром заграв навісним:

— Зірвіть, раби, мости, будовані з крови і кости!

А в ніч дав Пухальскі приказ всім полкам в окрузі:
Жовніри непольської крови домів розійтись!
Українці всі йшли до дому в великій притузі;
Ляхи всі, хто жив в Перемишлі, за броню взялись.
І скинув Пухальські шелом і візвав до розбою:
Нелітки в строях легіонів займили двірець.
Здирали штабовцям відзнаки і всім рвали зброю
І все, що хто мав, в імя Польщі собі на ралець.
І Польща засіла в столиці синів Ростислава.
Наставила дула до Львова з наїжених турм.
А Рада стогнала: Здурила нас Польща лукава!
Зі Львова Іван сірим вовком біг з трубами сурм:

„ „ „Зірвіть гори, мости, будовані з крови і кости!" " "

„ „ „Земля ціла наша багрова замаєна в цвіти!
На вежах всіх міст вже лелліє свята горугов!
Раби з крови, мозку і кости, кайдани порвіте!
Зірвіть усі мости до Польщі, що йде пити кров!" " "
На села мов перун ударив, Зірвалася хмара.
І падали форти під филями граючих вод. —
Неслась над Ляхами, як кара, кровава примара. . .
Створили „міліцію спільну" — дурити народ!
Аж з Кракова впала депеша в Загайка тереми —
Як камінь із пращі у миску братерства Ляшні:
„На разе для Львова помоци вам даць не можеми,
Панцерка виєжджа, а рещта за тши, чтери дні!"

„ „Шануйте всі мости, а будуть цілі ваші кости!" "

Так з глумом докторам всіх прав професори шуміли.
А молодіж впала на села і вдарила в дзвін.
В четвертую ніч після Львова Іван кинув стріли —
Українське море ударило з ріжних сторін!
На три шляхи йшли тайдамаки, узброєні в вила,
В сокири, у коси, у кріси, в неділю до звізд. . .
Від Круголя перша батава з Ляхів обложила
Староство і суд і сторожу і кладку на міст!
Що з Негрибки друга приперла Ляхів у відчаю
До Варти до головної, здіймаючи стяг —
Під ним Юлій Козьол впав смертю солодшою раю,
Поцілений згас з святим шептом на юних устах:

— „Зірвіть зараз мости, будовані з крови і кости!"

А третя зі сходу від Медики йшла гураганом.
Іван взяв двірець і в Військову команду попер. . .
Шістьнайцятилітний школяр впав до вовка з Іваном
І крикнув як грім: — „Руки в пору — віддай револьвери!"
Піхальскі і панна Ядвіга зірвались на ноги.
„Від Сяну по Збруч" воевода під смертю поблід —
Вказав їм на зброю і руки підняв із трівоги. . .
Красуня заіскрила оком, солодка як мід.
Розсипалась перлами сміху, щебетом пустунки:
„Іване, мене не пізнав ти?! А як ти змужнів!
То, вуйцю, він бавив мене, син моєї пістунки,
Мій братік молочний!" — Іван як скала відповів:

„ „ „Зірвіть давні мости, будовані з крови і кости!

Івийдіть, бо вашого вуйка поставим під варту!" " "
Зітхнула лелія, а в очи дивилась як змій.
Школяр зажарівсь, та Іван на війні не знав жарту.
І вийшла вюнка як пантера, з очима як з мрій!
Ввели адютантів під крісом і всім взяли зброю.
А двері у другу світлицю розперли на встіж:
Хорунжий засів там і слухав їх в другім покою,
Стрілець станув з крісом і впер у них очи як ніж.
На дворі Іван звернув зір школяра в яснояву:
Із замку встав князь Володар оповитий у багр.
І жезлом в короні на зорях писав нам державу
І вдарив у глас як по битві гнав вражих на Вягр:

„ „Зірвіть усі мости, хай Сян несе в Вислу їх кости!" "

А рано протер Перемишль свої очі від дива:
Ляхи на Засяню стріляли на беріг з вікон.
Леліли стяги. Україна шуміла від зрива.
Над Сяном народ писав кровю довічний закон!
Столиця синів Ростислава у дзвони дзвонила
За трумном найкращого сина українських шкіл.
Героя ховав сам владика в короні Данила,
Іван паполомою цвітів покрив його діл.
На гріб Степанівна Олена, Січова Стрілиця
З Маківки, червону калину дала на поклін —
Прибула зі Львова: Івана взивала столиця!
Приказ від Вітовського Раді дала, як заклін:

„ „ „Зірвіть тепер мости, будовані з крови і кости!" " "

Та голови серцем круті і від правди далекі
Сховали утайні Вітовського строгий наказ.
Іван гнав до Львова. Стрільців обняв жах небезпеки.
А дух людий чину погрозою Раду потряс.
В понеділок вечір зібралась военная Рада. ?
І внесок поставив за Івана на ніж Хроновят:
Зірвати всі мости в повітре, бо жде нас заглада
Від Польщі, яка Перемишль буде брати з гармат!
Пустив тугошній Загайко свій ніж адвоката,
І блиснув Кормошин на Раду чолом мідяним.
І сипнули градом куль слова на гурт Хроновята,
Та з фронту поручник розбив їх знарядом тяжким:

„ „ „Зірвіть давні мости, будовані з крови і кости!" " "

„ „ „Ляхи через мости за нами кайданами стучать,
А Рада злорада послів до Ляхів шле на міст —
Як той Барабаш робить мир, що їй гади поручать
Аби поживать хліба, сіллі в пухах своїх гнізд!
„ „ „Тому вюн Загайко в Пухальского вився від лести,
Сторожі стояти казав перед вовком „позір"
— Ексцеленціє — каже — я ручу за всіх словом чести,
Що вам не спаде ані волос! — бо трясся як тхір!
„ „ „— Ви дайте приказ їм: нехай перестануть стріляти —
Бо там падуть стріли зза Сяну, аж пости тріщать!
Як слово дасьте, що не будете вже наступати,
Ми випустим—шепнув—всіх ваших шістьсотпядесять...

Шануєм ті мости, що вяжуть нас з крови і кости!" " "

І крикнув Загайко, як посол на вічу з народом:
„ „— Хто не розуміє стратегії, хай замовчить!
Як зірвемо мости, зірвемо всі вязи з заходом...
А впрочім де льонт? екразит? Хто з вас міст розвалить?
Лівиця кричала: „ „ „У єорті Оптин екразиту
На фіри! Чого більше треба, найти поки час!" " "
Кормошин моргнув до Загайка і мовив мастито;
А Ліберман, жид, притакав йому в „імени мас".
„ „Як зірвемо мости в нас вугля і світла не буде!
Ми будьмо готові, як буде потреба, — на зрив;
Тепер маєм час!" " — „ „ „А коли?! як панцирка прибу-
Греміли, аж Ліберман сміхом обличе закрив: [де?!—

— Зірвіть зараз мости, будовані з крови і кости!" " "

Загайко стратег, як предсідник був певний побіди.
Піддав голосованню строгий военний приказ. —
Кормошин мав більшість, рішили: — ликуйте сусіди,
Шануй гори, мости — будуть цілі кости у нас!
Лівиця кричала: „ „ „Раби з крови, мозку і кости!" " "
І вийшла. Раби дали згоду з Ляхами єднать.
Ві второк усіх, що хотіли зірвати всі мости,
Команда післала на села рекрутів збирать!
А в середу їхав Кормошин з Засяня стійками
Як сонце і крикнув: „ „Гей хлопці, йдіть спати тепер!
Вже маємо мир! Поляки погодилися з нами!" "
А з війска знялись кулаки і крик небо роздер:

Зірвіть, раби, мости, будовані з крови і кости!

Та Рада пустила з Пухальським Ляхів із полону.
Ляхи поспіль клали стійки край харчевих достав:
Що хтіли, везли через міст до свого гарнізону,
Їх віз щодня пятьсот хлібів нам з печі забирав!
Ляшки присовгались, як ласиці всюди, де треба,
І все прокрадали, що хтіли, смішками повій,
Злочинства Ляхів на Засяню кричали до неба;
А Рада ходила до них торгувати спокій!
В четвер, що народ здобув кровю, здала повна віри
Для меншостий в руки Ляхів в недовірю до мас.
Із фронту почали масово тікати жовніри;
А зловлені кляли: — „ „ „Кормошин запродує нас!

Зірвіть, пани, мости, бо всі там положимо кости!" " "

А в пятницю Ліберман стягом червоним на вічу
Накинув ухвалу робітникам ніби їх мисль:
Ні Польщі, ані України, лишень робітничу
Републику люд признає на округ Перемишль!
А з ним потай голови мали у вечір наради
Кормошин обіцянку дав через нього Ляхам —
Що після статистики більшости дасть їм громади.
Тим робом припавби і сам Перемишль ворогам!
Годилися вівці з вовками. Раби зашуміли.
В суботу прийшов від них в Раду Ярема якраз,
Як голови викрутнем грали словами до цілі...
Во імя [illegible] — гукнув — арештую вас!

Зірвіть усі мости, будовані з крови і кости!"

Та се був лиш грім бляшаний, що далекий від чину.
Готові до чину були у Ляхів пазурі:
Угоду вели, щоб як тигри напасти на спину.
Мягенькі як шовк у суботу посли їх у грі.
Аж гримнули стріли зза Сяну! — „ „То зрада, панове!" "
„Мусяло цось зайсьць! Ми не веми!" — клялися на честь.
На Винній горі бють, а жовнір на кладці у крови;
Панцирка вже їде на міст і сапери вже есть!
Наладжують шлях — і острілюють наших з гармати.
Наскочили Фільц, Мельничук через стріли на міст.
Метали гранати, аж Лях мусів з мосту тікати...
Поцілений кляв скорострільчик смертельний помст:

— Зірвіть, кляті мости, будовані з крови і кости!

І вмер. А до ночи дзвонили на смерть йому стріли,
Аж стряссе „Дім Віри" з Кормошиних зеркал у звал. —
Греміли з гармати і грали від нас скорострілі.
Нам Стрий шле канони — дзвонили всі дзвони на вал.
Саперців цілу ніч возили по фортах машини.
Звезли екразит, нема льонтів! — післали у Львів,
В розпуці на мости носили желізя старшини.
Стрільці будували „декунки" як вал від Ляхів.
Не сплеснули крильми лебеді зі Сисього Сяну,
Всі духи князів йшли рядами горіючих свіч —
І тіни погибших по світу злетіли з туману,
Дзвонили хрестами могил їм з плачем цілу ніч:

Спаліть усі мости, раби з крови, мозку і кости!

А рано в неділю на мості пав лист як погроза:
Віддать Перемишль до полудня і зброю зложить!
Бочки з бензини, як льонтів нема! — крикнув Гоза —
Спалить бодай міст деревляний, нім кат налетить!
Вже бігли палити. Та Лях дудонів вже по мості...
І стрілив — зірвав екразит: запалив жидам дім...
Гранатами, кулями били кровавії гості,
А наші шуміли мов дерева, як летить грім!
З панциркою вдерлись по мості, беруть нас у крила.
Край княжої церкви Україна збилась у вал,
Відперла їх тричі, а вночі мов галич покрила
Татарську гору і ударилась крильми до скал:

Прокляті ті мости, будовані з крови і кости!

Ой бризнула кров з того мосту на землю багрову!
[illegible] впав на Польщу і, свиснувши, скочив на міст.
І Краків закракав, Варшаву покликав на змову,
Шляхами небитими бігли Ляхи з усіх міст!
З кровавого мосту в проломину сперлась голота,
Стоптала закон своєсвіту українських меж;
А ляцький болван, пан Пілсудскі, роззявивши рота,
У буйстві махнув булавою з наїжених веж!
За тиждень в ніч мостом пять поїздів гнало канони
До Львова з вагонами війском набитими вщерть.
А духи упавших за волю кидали проклони,
На першій панцирці заклапала реготом Смерть:

— Лягли Ваші кости, щоб Польща мостила з них [мости!

І кров розлилася з тих мостів на всю Україну,
Кровавими ріками ринула чорна печаль, —
І трупом засіяла орда велику руїну,
Суп рве наші кости і риє нам землю щакаль!
Господь верже суд свій як камінь на вас, Барабаші,
І буде за вами гонити пролитая кров! —
І буде дусити до скону і діти косити ме Ваші,
Аж вас доконає в науку для наших голов!
І буде рости покоління із крови і кости
Борців, як орли — на велику годину судьби;
І шарпати буде сумління батькам за ті мости
І кине їм в очі найтящий проклін: — Ви раби!
Ви мусите вмерти, щоб Україна встала з пут смерти!

Вересень, 1923.

НОВІ ЕОДРОБИЦІ ПРО ВБИВСТВО ОСТАННІХ РОМАНОВИХ

Незвичайно цікавий — хоч місцями неправдоподібний опис вбивства останнього російського царя і цариці поміщений у французькій газеті „Матен". Сконстатовано, що після вбивства російського царя й цілої його семі у Катеринодарі на приказ совітської влади відрубано їм голови і відіслано законсервовані в спірті до Москви. Кадовби спалено. Генералови Дітеріхсови, адмірал Колчак поручив завдання розслідження подробиць убивства. Дітріхс заявив, що експедиція, яку вислано з Москви, щоби затерла всі сліди кровопроливу, взяла зі собою дуже велику скількість нафти і сірчаного квасу, щоби тим спалити мертві тіла. Експедиції додано й одного лікаря, котрий мав відрубати жертвам голови й дати їх до бочки, наповненої алькоголем. Трупів спалено при помочі сірчаного квасу. Члени експедиції вернулися до Москви, забравши зі собою бочки з головами жертв. Ще того самого дня вислали до „чека" телеграму, що везуть із собою „цікаві документи". У Москві відіслано бочки до дому Свердлова, котрий саме зорганізував був убивство царської семі.

ВИДАННЄ СЛОВАРІВ НА УКРАЇНІ.

Від р. 1919 працює комісія Словаря української живої мови. Збирається матеріяли для академічного наукового словаря, а рівночасно з тим приготовляється російсько-український словар для приватного вживання. Комісія зобовязалась видати сей підручник на 1-го лютого 1924. Через це праця над матеріялами йде дуже горячо. Співробітними працюють і по неділям.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОЗІР! ПОЗІР!

Сим подається до відома всім нашим читачам, що присилаючи до поміщення ріжні оголошеня до часописи „Свобода", треба рівночасно враз з оголошеннями присилати і належитість за них. Щоби читачі могли орієнтуватися яка належитість має бути прислана враз з даним оголошенням, будуть ласкаві за кожде написане в оголошенне одно слово числити 2 цт. коли таке оголошенне має 30 або більше слів. За оголошення котрі не мають 30 слів платиться 50 цнт. за раз. Ся постанова входить в життя 1. грудня б. р. Виняток творять лишень відділи У. Н. Союза, котрих оголошення мають бути підписані місцевим урядом відділу. Всі оголошення мають бути присилані до адмістрації „Свободи" 5-6 день перед днем оголошення їх в часописи, так що колиби вимагала сего потреба, був час порозумітися зі сторонами. Сторони котрі не схотять пристосоватися і придержуватися повисших правил, не можуть відтак нарікати на часопись, що непоміщено їм оголошеня чи оголошень.

Адм. „Свободи".